

Κριτήρια αξιολόγησης πηγών διαδικτύου

1ο Πρότυπο Γυμνάσιο Αθήνας

INCLUDE

Καλώς ήρθατε!!

Το προτεινόμενο διδακτικό σενάριο **αφορά** στην αξιολόγηση των πληροφοριακών πηγών εστιάζοντας κυρίως στις πηγές διαδικτύου.

Εντάσσεται στα πλαίσια της ενότητας “Αντληση Πληροφοριών από τον Παγκόσμιο Ιστό” της Πληροφορικής Α' Γυμνασίου. Παράλληλα, κατά το σχολικό έτος 2020-2021 αξιοποιήθηκε και στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων της Α' Γυμνασίου στην ενότητα “Δημιουργώ - Καινοτομώ”.

Το σενάριο **στοχεύει** στην ανάπτυξη του πληροφοριακού εγγραμματισμού και εμπλέκει την κριτική αξιολόγηση, την επιλογή και επεξεργασία της πληροφορίας για την δημιουργία νέας γνώσης από τη σύνθεση ποικιλίας πηγών και μέσων, σύμφωνα πάντα με τον κώδικα δεοντολογίας για τη χρήση και αναφορά των πηγών.

Το πρόβλημα

Πηγή: [Alan Turing - Celebrating the life of a genius - YouTube](#)

Μαθαίνουμε να αξιολογούμε πηγές μελετώντας τη ζωή και το έργο του Alan Turing.

Αρχικά οι μαθητές γνωρίζουν τον Alan Turing μέσα από ένα σύντομο βίντεο.

Στη συνέχεια θα πρέπει να συγκεντρώσουν και να αξιολογήσουν πηγές που σχετίζονται με τη συνεισφορά του Alan Turing στην αποκωδικοποίηση του **κώδικα Enigma** κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Τι θα δούμε

A

Θεωρητικό υπόβαθρο

Παρουσίαση του CRAAP Test για την αξιολόγηση των πηγών

B

Παραδείγματα

Αναλυτική παρουσίαση των κριτηρίων μέσα από παραδείγματα

Γ

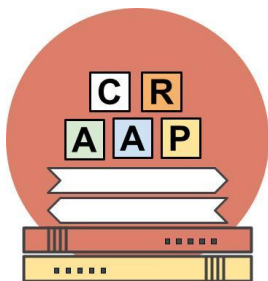
Καρτέλα αξιολόγησης πηγής

Παρουσίαση ενός εύχρηστου πίνακα βαθμολογίας για την αξιολόγηση πηγών

Δ

Δραστηριότητα

Εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης πηγής

A. CRAAP Test

C

Currency

Επικαιρότητα

Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

R

Relevance

Συνάφεια

Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

A

Authority

Εγκυρότητα

Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

A

Accuracy

Ακρίβεια

Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

P

Purpose

Σκοπός/Στόχος

Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

B. CRAAP Test

Currency

Επικαιρότητα
Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

Relevance

Συνάφεια
Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

Authority

Εγκυρότητα
Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

Accuracy

Ακρίβεια
Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

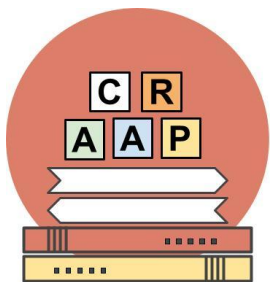
Purpose

Σκοπός/Στόχος
Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

Επικαιρότητα

Για να επιβεβαιώσουμε την ενημερότητα και επικαιρότητα των πληροφοριών της πηγής παρατηρούμε τα εξής:

- Υπάρχει ημερομηνία που να φαίνεται πότε δημιουργήθηκε/ενημερώθηκε η πηγή;
- Πόσο πιθανό είναι να έχει σημειωθεί πρόοδος στο θέμα από τη δημοσίευση της πηγής;
- Η επικαιρότητα των πληροφοριών είναι ιδιαίτερα σημαντική στις Επιστήμες, δεδομένου ότι τα συμπεράσματα μπορούν να αλλάξουν δραστικά σε μικρό χρονικό διάστημα.

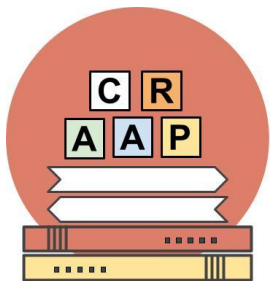
Παράδειγμα - Επικαιρότητα

Εργαστείτε σε ζευγάρια και επιβεβαιώστε την ενημερότητα και επικαιρότητα των πληροφοριών των πηγών:

- <https://brilliant.org/wiki/enigma-machine/>
- <https://bletchleypark.org.uk/our-story/the-challenge/enigma>

Παρόλο που είναι και οι δύο αξιόλογες πηγές, δεν αναφέρουν ημερομηνία δημιουργίας ή/και τελευταίας τροποποίησης.

Προσοχή: Όταν πρόκειται για πρωταρχικές (primary sources) πηγές προφανώς δεν εξετάζουμε την επικαιρότητα.

CRAAP Test

C

Currency

Επικαιρότητα

Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

R

Relevance

Συνάφεια

Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

A

Authority

Εγκυρότητα

Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

A

Accuracy

Ακρίβεια

Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

P

Purpose

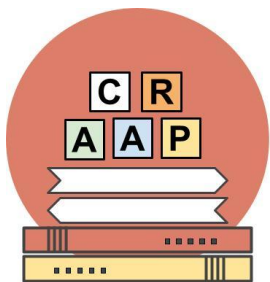
Σκοπός/Στόχος

Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

Συνάφεια Περιεχομένου

Επιβεβαιώνουμε τη συνάφεια των πληροφοριών της πηγής παρατηρώντας τα εξής:

- Είναι σχετικές οι πληροφορίες της πηγής με την έρευνά μου;
- Αν χρησιμοποιήσω τις πληροφορίες αυτές θα είναι καλύτερα για το project μου;
- Είναι ο τρόπος γραφής κατάλληλος;

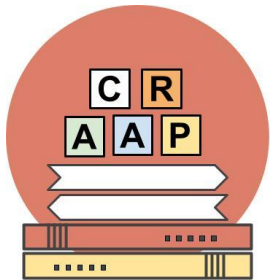

Παράδειγμα - Συνάφεια

Σε μια εργασία έχει ζητηθεί από τους μαθητές να βρουν πληροφορίες για τη **μηχανή Enigma** και ένας μαθητής συγκέντρωσε πληροφορίες από τις ακόλουθες πηγές:

- <https://plato.stanford.edu/entries/turing-machine/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Enigma_machine
- https://en.wikipedia.org/wiki/Turing_test
- https://en.wikipedia.org/wiki/Turing_pattern
- <http://sitn.hms.harvard.edu/flash/2012/turing-biography/>

Εργαστείτε σε ζευγάρια και βρείτε ποιες πηγές είναι συναφείς με το περιεχόμενο της εργασίας

CRAAP Test

C

Currency

Επικαιρότητα
Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

R

Relevance

Συνάφεια
Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

A

Authority

Εγκυρότητα
Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

A

Accuracy

Ακρίβεια
Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

P

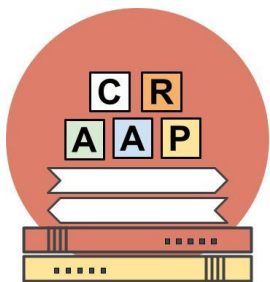
Purpose

Σκοπός/Στόχος
Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

Εγκυρότητα

Πόσο έγκυρη είναι η πηγή;

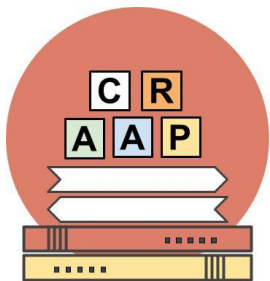
- Ποια είναι η πηγή της πληροφορίας;
- Αναφέρεται το **όνομα** του συγγραφέα;
- Αναφέρεται η **ιδιότητα** του συγγραφέα;
- Έχει ο συγγραφέας τα **προσόντα** να γράφει για το συγκεκριμένο θέμα; Υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν πόσο σχετικός είναι ο συγγραφέας με το θέμα;
- Υπάρχουν στοιχεία για τον τρόπο που να μπορείτε να **επικοινωνήσετε** με το συγγραφέα;

Εγκυρότητα

Πόσο έγκυρη είναι η πηγή;

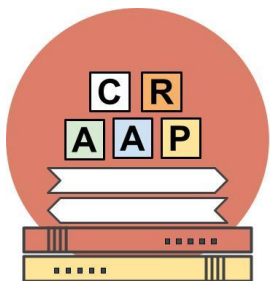
- Η πηγή έχει δημιουργηθεί ή δημοσιευθεί από κάποιον **έγκυρο οργανισμό**, όπως πανεπιστήμιο, ίδρυμα, κτλ. και δεν είναι προσωπική σελίδα;
- Υπάρχουν σχετικές πληροφορίες στην πρώτη σελίδα όπως **λογότυπο**, στοιχεία επικοινωνίας, κτλ.
- Εάν δεν μπορείτε να βρείτε έναν συγγραφέα ή ένα οργανισμό που συνδέεται με έναν ιστοχώρο είναι ύποπτο.

Παράδειγμα - Εγκυρότητα

Στις ακόλουθες πηγές βρείτε ποιος είναι ο συγγραφέας και ποια η σχέση του με το αντικείμενο:

- <https://panoramio.gr/micxani-alan-turing/>
- <https://www.digitallife.gr/alan-turing-enas-megalos-mathimatiko-s-pou-gennithike-se-lathos-epoxi-13995>
- <https://brilliant.org/wiki/enigma-machine/>
- <https://plato.stanford.edu/entries/turing-machine/>
- <https://www.mathmatika.gr/alan-mathison-turing-mathematician/>

CRAAP Test

C

Currency

Επικαιρότητα

Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

R

Relevance

Συνάφεια

Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

A

Authority

Εγκυρότητα

Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

A

Accuracy

Ακρίβεια

Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

P

Purpose

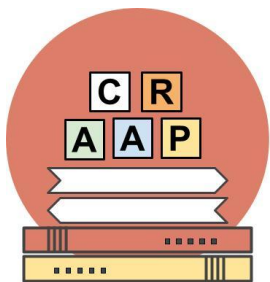
Σκοπός/Στόχος

Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

Ακρίβεια

Υπάρχει σχετική τεκμηρίωση των πληροφοριών;

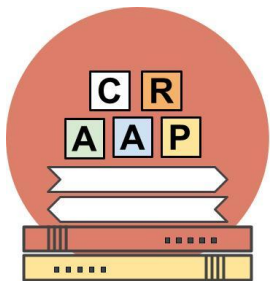
- Υπάρχει κατάλογος βιβλιογραφικών αναφορών;
- Η βιβλιογραφία αποδεικνύει ότι ο συγγραφέας έχει συμβουλευτεί άλλες αξιόπιστες πηγές για να τεκμηριώσει τις πληροφορίες που παρουσιάζει.
- Είναι σωστές οι πληροφορίες; Διασταυρώστε τις πληροφορίες με άλλες πηγές για να βεβαιωθείτε πως είναι ακριβείς. Είναι οι λεπτομέρειες σωστές;
- Υπάρχουν πρωταρχικές πηγές και τεκμήρια; Γράμματα, συνεντεύξεις, χάρτες, φωτογραφίες κλπ της εποχής;

Παράδειγμα - Ακρίβεια

Εξετάστε τις ακόλουθες πηγές ως προς το κριτήριο ύπαρξης βιβλιογραφικών αναφορών:

- <https://plato.stanford.edu/entries/turing/>
- <https://www.mathmatika.gr/alan-mathison-turing-mathematician/>

CRAAP Test

C

Currency

Επικαιρότητα

Πόσο πρόσφατη είναι η πηγή;
Αναφέρεται ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης;

R

Relevance

Συνάφεια

Πόσο σχετική με το θέμα είναι η πηγή;

A

Authority

Εγκυρότητα

Αναφέρεται το όνομα και η ιδιότητα του συγγραφέα;
Υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας;

A

Accuracy

Ακρίβεια

Πόσο αξιόπιστη είναι η πηγή; Οι πληροφορίες που αναφέρει υποστηρίζονται από βιβλιογραφία;

P

Purpose

Σκοπός/Στόχος

Ποιος είναι ο σκοπός της ιστοσελίδας; Γιατί έχει γραφτεί το συγκεκριμένο άρθρο;

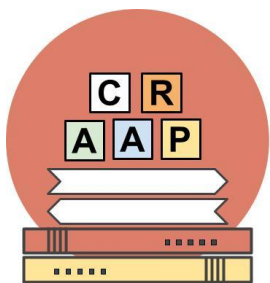
Σκοπός/στόχος πηγής

Αν είναι ιστοσελίδα, τι στόχο έχει;

- να ενημερώσει
- να πείσει
- να υπερασπιστεί
- να διασκεδάσει
- να πουλήσει ένα προϊόν

Επίθεμα ιστοσελίδας

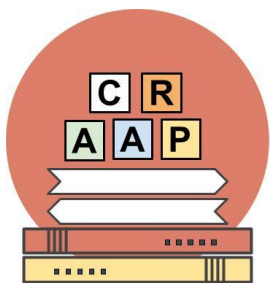
- **.com** Εμπορική σελίδα
- **.edu** Εκπαιδευτικό ίδρυμα
- **.gr** Επίθεμα χώρας (Ελλάδα)
- **.gov** Κυβερνητική σελίδα

Αντικειμενικότητα

Οι πληροφορίες και απόψεις που διατυπώνονται πρέπει:

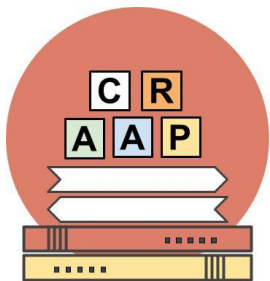
- Να είναι ξεκάθαρο αν περιγράφουν γεγονότα ή την άποψη του συγγραφέα.
- Να είναι αντικειμενικές και αμερόληπτες.
- Να μην είναι επηρεασμένες από ιδεολογικά ή οικονομικά οφέλη.
- Η ταυτότητα του συγγραφέα ή του οργανισμού να μην προτείνει κάποια προκατάληψη.

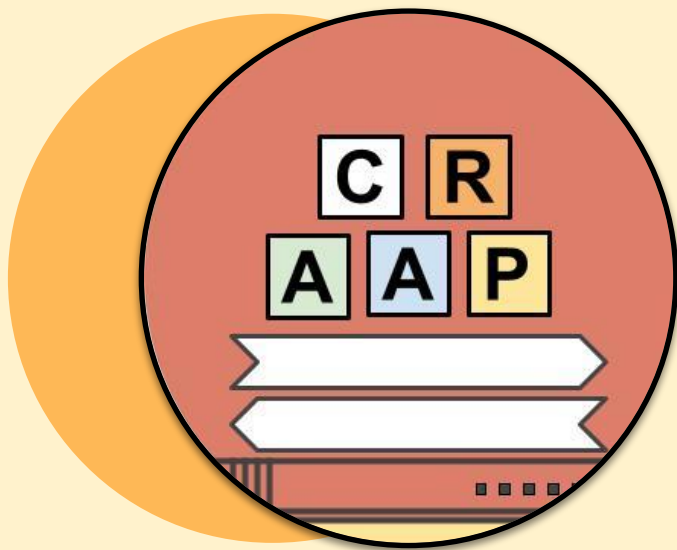

Παράδειγμα - Στόχος

Τι στόχο έχουν οι παρακάτω σελίδες;

- <https://www.mixanitouxronou.gr/tag/alan-turing/>
- <http://www.enikonomia.gr/international/159852,mia-grafomichani-axias-45000-evro.html>
- <https://www.zafeiriou.gr/en/mathematicians/27623-alan-tiourin-gk--to-ainigma--9789607990839.html>

Γ. Καρτέλα Αξιολόγησης Πηγής

Τα κριτήρια αξιολόγησης πηγής του CRAAP test συνοψίζονται σε μια εύχρηστη **Καρτέλα Αξιολόγησης Πηγής**, που βοηθάει τους μαθητές να αποφασίσουν αν θα χρησιμοποιήσουν την πηγή ή θα πρέπει να την απορρίψουν και να αναζητήσουν κάποια άλλη.

1 Είναι πρόσφατη η πληροφορία;
 Ημερομηνία:

Νεότερη

Παλαιότερη

2 π.

Μου κάνει;

Ναι

Όχι

1 π.

0 π.

2 Είναι η πληροφορία σχετικές με το θέμα και το γνωστικό επίπεδο του κοινού;

Εντός θέματος

Εκτός θέματος

2 π.

Είναι το περιεχόμενο πολύ στοιχειώδες ή για πολύ προχωρημένους;

Όχι

Ναι

2 π.

1 π.

0 π.

3 Ποιος είναι ο συγγραφέας/εις;
 Όνομα συγγραφέα:

Μπορώ να πιστοποιήσω ότι ο συγγραφέας είναι σχετικός με το αντικείμενο;

Ναι

Όχι

2 π.

1 π.

Δεν υπάρχει

0 π.

4 Είναι η πληροφορία ακριβής;

Η πληροφορία	Ναι	Όχι
Υποστηρίζεται από αποδείξεις		
Έχει αξιολογηθεί από κριτές		
Έχει επαληθευτεί και σε άλλες πηγές		
Είναι αντικειμενική		
Δεν έχει ορθογραφικά και συντακτικά λάθη		

Όλα "Ναι"

2 π.

Μερικά "Ναι"

1 π.

Όλα "Όχι"

0 π.

Καρτέλα αξιολόγησης πηγής

Σύνολο: _____

<5

5-7

8-10

ΣΤΟΠ! Η πηγή δεν είναι αξιόπιστη σύμφωνα με τα περισσότερα κριτήρια.
Προσοχή! Εντόπισε τα κριτήρια στα οποία υστερεί η πηγή σου και δοκίμασε να δικαιολογήσεις την επιλογή σου.
Προχώρη! Η πηγή είναι αξιόπιστη σύμφωνα με τα περισσότερα κριτήρια.

5 Ποιος είναι ο σκοπός της πηγής;

Να ενημερώσει

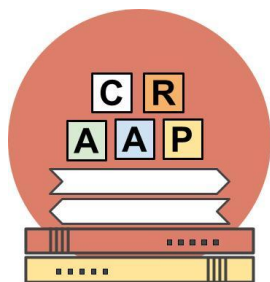
2 π.

Να πουλήσει/διασκεδάσει

1 π.

Να πείσει

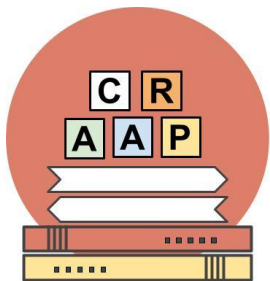
0 π.

Επιπλέον κριτήρια

Εκτός από τα κριτήρια που περιγράφονται στο CRAAP test, είναι χρήσιμο κατά την αξιολόγηση μιας διαδικτυακής πηγής:

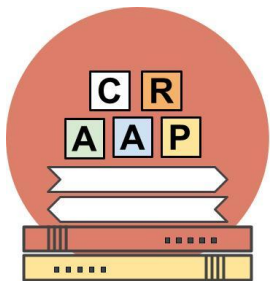
- ❑ **Να αναζητήσετε** τις πληροφορίες σε διαφορετικές ιστοσελίδες
- ❑ Αν το άρθρο περιέχει **εικόνες** χρησιμοποιήστε αντίστροφη αναζήτηση
- ❑ Να διαβάσετε τα **σχόλια** αν υπάρχουν
- ❑ Να κάνετε αναζήτηση σε ιστοσελίδες που καταγράφουν **hoaxes**

Προσβασιμότητα

Η προσβασιμότητα της πηγής πολλές φορές χρησιμοποιείται ως επιπλέον κριτήριο για την αξιολόγησή της. Εξετάζοντας την πηγή ως προς την προσβασιμότητα, ελέγχω αν:

- Ο σχεδιασμός της ιστοσελίδας επιτρέπει την εύκολη και γρήγορη πλοήγηση της;
- Η σελίδα εμφανίζεται εύκολα στην οθόνη;
- Υπάρχουν ανενεργοί σύνδεσμοι που δεν οδηγούν πουθενά;
- Υπάρχουν διαφημίσεις, που παρεμβαίνουν και εμποδίζουν την εύκολη χρήση της πηγής;
- Υπάρχουν ορθογραφικά ή συντακτικά λάθη;

Δ. Δραστηριότητα

Ένας μαθητής ανακοινώνει στην τάξη ότι βρήκε μια πολύ ενδιαφέρουσα πληροφορία που έχει σχέση με τον Alan Turing:

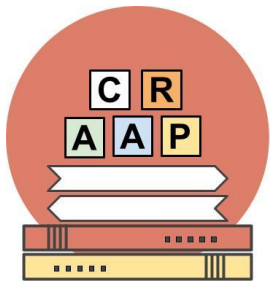
“Το λογότυπο της εταιρείας Apple είναι στην πραγματικότητα ένας φόρος τιμής στον μεγάλο μαθηματικό Alan Turing, ο οποίος αυτοκτόνησε δαγκώνοντας ένα δηλητηριασμένο μήλο! “

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να αξιολογήσετε την πηγή που παρουσίασε ο μαθητής:

- [Turing's Poisoned Apple \(stmargarets.london\)](http://stmargarets.london)

Παραδοτέο

- Φτιάξτε μια αναφορά αξιολόγησης πηγής, με βάση τα κριτήρια που ακολουθούν, σε μορφή:
 - ➔ κειμένου,
 - ➔ παρουσίασης,
 - ➔ αφίσας,
 - ➔ video

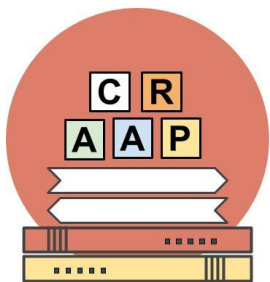

Κριτήρια

Πίνακας αξιολόγησης πηγής

Χρησιμοποιώντας τα κριτήρια που περιγράφονται στο CRAAP test συμπληρώστε τον Πίνακα Αξιολόγησης Πηγής για να βαθμολογήσετε τον ιστότοπο.

Source Evaluation Scorecard

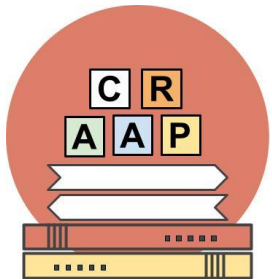

Επιπλέον κριτήρια

- ❑ **Αναζητήστε** τις πληροφορίες σε διαφορετικές ιστοσελίδες
- ❑ Αν το άρθρο περιέχει **εικόνες** χρησιμοποιήστε αντίστροφη αναζήτηση
- ❑ Διαβάστε τα **σχόλια**, αν υπάρχουν
- ❑ Κάντε αναζήτηση σε ιστοσελίδες που καταγράφουν hoaxes
- ❑ Ελέγξτε την ιστοσελίδα ως προς την **προσβασιμότητα**

Βιβλιογραφία

- [Activities - Evaluating Information Sources Guide - Subject guides at Charles Darwin University \(cdu.edu.au\)](#)
- [Activity: Source Evaluation Scorecard \(unco.edu\)](#)
- [Alan Turing - Celebrating the life of a genius - YouTube](#)
- [Safe Internet EKDDA: Αξιολόγηση πηγών στο Web \(etwinning.gr\)](#)
- [Safe Internet EKDDA: Αυτά είναι νέα! \(etwinning.gr\)](#)
- [Κριτήρια αξιολόγησης πηγών διαδικτύου | Βιβλιοθήκη, Πανεπιστήμιο Κύπρου \(ucy.ac.cy\)](#)

Ευχαριστούμε πολύ

Σοφία Μουγιάκου mougiakou@sch.gr
Μαρία Μπούμπουκα mboubouka@gmail.com